

KÓDEX POUŽÍVANIA ORNITOLOGICKÝCH DÁT SLOVENESKEJ ORNITOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI/BirdLife SLOVENSKO

§ 1 Základné princípy a pojmy

1. Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko (ďalej len spoločnosť) zbiera údaje o vtákoch za účelom ich poznania, ochrany, environmentálnej výchovy, zistenia populačných a areálových trendov.
2. Ornitologické dáta sú akékoľvek záznamy o výskyte, fyziológii, morfológii a správaní sa vtáctva získané od dodávateľa¹⁾ ako aj údaje o podmienkach výskytu vtáctva.
3. Ornitologické dáta používajú osoby poverené spoločnosťou tak, aby sa naplnilo poslanie spoločnosti a neboli dotknuté práva autorov údajov.
4. Poverené osoby môžu sumarizovať, vyhodnocovať a publikovať spracované²⁾ dáta a koordinovať ich zber. Spoločnosť v zastúpení riaditeľa alebo predsedu môže tieto úlohy zveriť osobám vtedy ak prejavia dostatočnú odbornú spôsobilosť³⁾.
5. Spoločnosť neposkytuje za údaje dodávateľom finančnú odmenu, ak sa spoločnosť a dodávateľ nedohodnú inak. Namiesto finančnej odmeny sa spoločnosť snaží vytvoriť optimálne podmienky pre koordináciu zberu, prácu dobrovoľníkov v teréne a informovanie o výsledkoch zberu dát.
6. Dodávateľia majú nárok na bezplatný prístup do databáz spoločnosti okrem údajov, ktoré autor utají alebo nesprístupní.
7. Dodávateľ má nárok na jeden výtlačok publikácie v ktorej boli použité jeho údaje bezplatne alebo vo výške výrobných cien.

§ 2 Zber údajov

1. Spoločnosť zbiera ornitologické dáta:
 - a) prostredníctvom špeciálnych monitoringov
 - b) náhodne získané v teréne
 - c) výmenou za vlastné údaje od iných organizácií zberajúcich údaje o vtáctve
2. Ornitologické dáta sa zberajú do špeciálnych databáz⁴⁾ a ak autor údaje nerozhodne inak všetky údaje získané spoločnosťou sa stávajú súčasťou hlavnej databázy spoločnosti.
3. Spoločnosť môže ponúknuť finančnú odmenu za poskytnutie údajov ak tak rozhodne výkonný riaditeľ alebo predseda spoločnosti a:
 - a) ak ide o údaje z pravidelného monitoringu, ktoré vyžadujú na získanie dodatočné finančné náklady⁵⁾
 - b) realizuje objednávku na komerčný monitoring, do ktorého zapojí svojich členov, dobrovoľníkov alebo tretie osoby
 - c) údaje sú nevyhnutné na bezodkladnú podporu konkrétnych ochranárskych aktivít, ktoré naplňajú poslanie spoločnosti

O poskytnutí finančnej odmeny rozhoduje výkonný riaditeľ alebo predseda spoločnosti.
4. Spoločnosť sa stáva vlastníkom údajov, ktoré jej poskytnú jej členovia, dobrovoľníci a tretie osoby. Nestáva sa však autorom údajov, okrem prípadov uvedených nižšie.
5. Súčasťou hlavnej databázy spoločnosti sa môžu stať aj literárne údaje. V tomto prípade nie je spoločnosť ich vlastníkom a nemôže ich použiť inak ako na nekomerčné účely s použitím riadnej citácie.
6. Náhodne získané údaje a údaje uverejnené na e-mailovej konferencii Vtáky sa stávajú súčasťou hlavnej databázy spoločnosti, ak ich autor nerozhodne inak. V tomto prípade nie je spoločnosť ich vlastníkom a nemôže ich použiť inak ako na nekomerčné účely s použitím riadnej citácie a so súhlasom ich autora.
7. Súčasťou hlavnej databázy spoločnosti sa môžu stať aj overené⁶⁾ údaje o výskyte vtáctva prezentované v masmédiách, ak ich autorom je osoba, ktorá nie je aktívna v ornitológii a ani vedeckom bádání.
8. Sporné údaje a údaje o mimoriadne vzácnych druhoch⁷⁾, prípadne druhy prvý krát zistené na Slovensku, resp. po 50 rokoch, sa zasielajú povinne faunistickej komisii Spoločnosti.
9. Spoločnosť sa snaží vytvoriť vhodné podmienky pre mapovateľov a koordinátorov tak, aby mohol monitoring prinášať nové poznatky pre slovenskú ornitológiu a posúvať ju kvalitatívne dopredu

§ 3 Účel používania údajov

1. Spoločnosť používa získané údaje uložené v hlavnej databáze na:
 - a) ochranárske aktivity
 - b) publikovanie regionálnych a národných atlasov rozšírenia vtákov, editori atlasov musia byť vybratí na základe širokého konsenzu ornitologickej obce na Slovensku
 - c) získanie údajov o výskyte vtáctva výmenou od iných organizácií zberajúcich údaje o výskyte vtáctva ak spoločnosť poskytne súhlas na takúto výmenu autor vymieňaných údajov
2. Spoločnosť používa získané údaje uložené v špeciálnych databázach spoločnosti na:
 - a) ochranárske aktivity
 - b) vyhodnotenie trendov cieľových druhov⁸⁾
 - c) publikovanie výročných a priebežných správ z monitoringov
 - d) uverejnenie v špeciálnych prehľadoch na webstránke patriacej spoločnosti
 - e) špeciálne štúdie, ak tak rozhodne výkonný riaditeľ alebo predseda spoločnosti
3. Spoločnosť neposkytuje údaje na komerčné účely

§ 4 Autorstvo dát

1. Autorom každého údaje okrem prípadu podľa odseku 3. ostáva vždy člen, dobrovoľník spoločnosti alebo tretia osoba, ktorá tento údaj poskytla.
2. Ak spoločnosť získa údaje od člena alebo inej osoby spoločnosť kúpou stáva sa ich majiteľom s právom neobmedzeného využitia.
3. V citlivých ochranárskych konaniach môže osoba poskytujúca údaj svoje autorstvo zatajiť. V takom prípade ako ich autor navonok vystupuje spoločnosť.
4. Autorom súhrnných správ a publikácií z monitoringu je buď spoločnosť alebo osoba poverená spracovaním a vyhodnotením údajov¹⁰⁾. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na jednotlivé údaje¹¹⁾ uvádzané v súhrnných správach a publikáciách.

§ 5 Pravidlá narábania s údajmi

1. Jednotlivé publikované údaje musia byť vždy riadne citované tak, aby nedošlo k narušeniu autorských práv. Toto ustanovenie neplatí ak sa spoločnosť a osoba poskytujúca údaje dohodnú inak.
2. Údaje poskytnuté na vypracovanie účelových publikácií nesmú byť prezentované formou faunistických prehľadov¹²⁾. Výnimkou sú prípady, ktoré vyžadujú exaktný popis²⁾. V takýchto prípadoch sa formou faunistického prehľadu prezentuje len nevyhnutný počet dát.
3. Ak ku zberu údajov finančne alebo organizačne prispela spoločnosť, je pri publikovaní a vyhodnocovaní údajov, z databáz spoločnosti nevyhnutné tento fakt uviesť¹³⁾.
4. Spoločnosť môže poskytnúť údaje uložené v špeciálnych databázach na vypracovanie diplomových, rigorózných, dizertačných prác alebo účelových publikácií. O poskytnutí rozhoduje výkonný riaditeľ alebo predseda spoločnosti. O ich poskytnutí môže rozhodnúť len vtedy ak spracovávateľ disponuje aj vlastnými údajmi z danej témy pripravovanej práce, údaje budú doplnkom v jeho práci a autor ich poskytne spoločnosti a poskytnuté údaje, zvýšia vedeckú úroveň interpretácie dát.
5. Použitie dát nad rámec tohto kódexu je možné len po dohode s riaditeľom alebo predsedom spoločnosti a autorom údajov.
6. Autor údajov môže poskytnúť údaje do databáz spoločnosti s podmienkou ich obmedzeného používania ak nesúhlasí s niektorými ustanoveniami kódexu¹⁴⁾.

§ 6 Sankcie pri porušení kódexu

1. Ak osoba poverená spracovaním údajov alebo tretia osoba poruší kódex, môže jej riaditeľ spoločnosti alebo predseda zrušiť právo narábania s údajmi alebo aj odprieť publikovať práce v periodikách a publikáciách spoločnosti a poveriť takýmto rozhodnutím aj redakčnú radu časopisov spoločnosti.
2. Ak osoba poverená spracovaním údajov alebo tretia osoba hrubým spôsobom¹⁵⁾ poruší kódex, môže jej spoločnosť zrušiť členstvo podľa stanov.

§ 7 Záverečné ustanovenie

Tento kódex nadobúda účinnosť dňom schválenia výborom spoločnosti.

V Prievidzi, dňa 26. januára 2007, upravené dňa 02.09.2011 vo Zvolene.

Mgr. Miroslav Demko
predseda SOS/BirdLife Slovensko

¹⁾ – člena, dobrovoľníka spoločnosti alebo tretej osoby

²⁾ – Ako spracované dáta sa chápu údaje vo forme sumarizácií a prehľadov. Údaje v priamej forme (napr. faunistické prehľady) je možné podľa tohto kódexu publikovať len v nevyhnutnom počte na dokreslenie faktov a tvrdení uvedených v súhrnných správach.

³⁾ – ukončené vysokoškolské vzdelanie prírodovedného zamerania alebo dostatočne dlhá prax v ornitológii, ochrane vtáctva alebo štatistike.

⁴⁾ – špeciálne databázy sú tie do ktorých sa zbierajú údaje zo samostatných monitorovacích programov alebo pre špeciálne účely ako je napríklad zimné sčítanie vodného vtáctva, mapovanie vtáctva Bratislavy a podobne.

⁵⁾ – jedná sa o náklady na cestovné, stravné alebo odmeny podľa dohody s mapovateľom

⁶⁾ – údaje overuje hlavný správca databázy v spolupráci s predsedom faunistickej komisie

⁷⁾ – faunistická komisia má povinnosť zverejňovať zoznam druhov podliehajúcich hláseniu a zverejňuje ho napríklad na webstránke spoločnosti ako aj v časopisoch spoločnosti

⁸⁾ – cieľové druhy sú mapované samostatnými monitorovacími programami. Pri zimnom sčítaní vodného vtáctva sú nimi teda vybrané hodnotené druhy vodných vtákov.

⁹⁾ – v takomto prípade môže spoločnosť predať údaje štátnym organizáciám ochrany prírody alebo mimovládny organizáciám pôsobiacim v ochrane prírody

¹⁰⁾ – zákon č. 34/2001, § 9 (*Autorský zákon*)

¹¹⁾ – jednotlivé údaje sú údaje, ktoré sa prezentujú v pôvodnej, nevyhodnotenej, resp. nespracovanej forme nezávisle od iných údajov. V tomto zmysle sa chápu skôr ako samostatný údaj.

¹²⁾ – zákon č. 34/2001, § 52, ods. 1, § 52c, ods. 2,3. (*Autorský zákon*)

¹³⁾ – v takomto prípade stačí jednou vetou v úvode alebo závere alebo na inom vhodnom mieste uviesť, že k získaniu údajov organizačne prispela Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko.

¹⁴⁾ – v takomto prípade stačí ak uvedie s ktorými ustanoveniami kódexu nesúhlasí v sprievodnom liste ku zasielaným dátam alebo obmedzí prístupnosť údajov zapísaných do databázy ISTB. Spoločnosť bude takéto prehlásenie rešpektovať ako vzájomnú dohodu.

¹⁵⁾ – napríklad predá zverené údaje za účelom obohatenia sa, poskytne ich fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré škodia záujmom ochrany vtáctva a prírody